

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Fraus Melancthonis detegitur cum origine Philippistarum &
Melancthonicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1530.

vt Calvinistæ volunt, ab an. 1536. non aperte quidem professione publica, sed secreta magis inclinatione, cautim & paulatim deflexit. Itaque sicut ipse sententiam mutauit de Eucharistia, seq; dissimulanter ad Sacramentarios adiunxit; ita & calamum moderatus est in Confessione mutanda; scilicet vt secretò fenestram aperiret, per quam vel Sacramentarios introduceret, vel ipse se foras ad eos proriperet. Quod ne fortè cuiquam sine causa dictum videatur, clarius rem ob oculos defigemus.

II

ARTIC. X.
August.
Confess.

Articulus Augustanæ Confessionis decimus, vt is germanicè lectus est in senatu principum, & Cæsari in archetypo porrectus, in hunc modum habet: De Cœna Do-

- ” mini sic docetur, quod verum corpus & sanguis veraciter sub specie panis & vini in cœna præsens sit, & ibi distribuatur ac sumatur: Idcirco & rejicitur doctrina contraria. His

Tria articuli membra.

- verbis tria quædam asseruntur de augustissimo Eucharistiæ Sacramento, quæ causam præbuerunt Catholicis Theologis, Confessionem examinantibus, vt articulum hunc paucis quibusdam additis explicandi gratia, velut Catholicum probarent. Primum est, quod Christi Corpus & sanguis in Eucharistia, verè præsens sit & distribuatur: Alterū, quod id fiat sub specie panis & vini, quæ loquendi ratio panis & vini conuersionem includit, quam Transubstantiationem appellamus: Tertiū, quod qui secus de Eucharistia
- fen-

fentiunt, quales sunt Zvvingliani, Svvenckfeldiani, Anabaptistæ, velut impiè docentes condemnantur. Ex his tribus velut membris quibusdam constat articulus ipse; nimirum quod in Eucharistiâ, verè sit præsens Christus; quod panis & vini substantia in Christi corpus & sanguinem conuertatur; quod qui secus sentiunt, docentque tanquam aberrantes, à veritate reiiciendi sint & improbandi; quemadmodum Zvvingliani hanc ob causam in Comitijs à Protestantium confortio reiecti fuerunt.

Iam verò Melanchthon eundem huic articulum in posterioribus editionibus ita recoxit, mutatis quibusdam verbis, quibusdam etiam resectis, vt ambiguum fecerit, quod in primo membro protestantes velut certum asseruisse diximus: Secundum verò & tertium membrum, semel & simul è confessione sustulit. Ad primum certè quod attinet, ex eo verbum; adesse, vel præsentem esse, remouit; atque ita formauit articulum, vt cothurnum quendam ex eo fecerit, non Lutheranis modo quadrantem, qui Christum cum pane & vino verè præsentem esse dicunt, sed & Sacramentarijs ipsis, qui CHRISTI Corpus & sanguinem ab Eucharistiâ tam longè remotum asserunt, quam distat cælum à terrâ. Secundum verò membrum, de panis & vini conuersione, velut papisticum prorsus eliminavit, dum pro vocibus; sub specie panis & vini, quæ transubstantiatio-

f nem

ANNO
1530.

A Melanchthone deturpatur.

Primi membri fœda mutilatio.

Iacob. And. in con. 1. de Concord. D. 4. b.

Secundi membri eliminatio.

ANNO 1530. Item tertij membri.

nem innuunt, aliam loquendi formã substituit, Christi Corpus & sanguinem asserens cū pane & vino sumentibus exhiberi. Ad tertium illud, quo secus docentes condemnantur, totum expūxit: Quod vt faceret, necessitas ipsa, meo quidē iudicio postulauit. Cū enim ita transformaret articulum hūc, vt pallio verborum & Sacramentarios simul obuolueret, certè nisi se vellet in contradictionē implicare, condēnatio prorsus abolenda fuit atq; expungenda: Et quidem hoc ipso, quod eā aboleuit, tacens velut intēto digito causam designauit, qua per motus hoc mutandi consilium suscepit; scil. vt quos Augustæ durius à societate repulerat, eos nūc nutu niēctūque, cū palam non auderet, verbis ad ambiguitatem cōpositis, ad Confessionis consortium inuitaret; occultè quidem illud, & velut per nebulam propter Lutheri tyrannidem, suauiter tamen & benignè, vt temporum cōditio ferebat. Neq; verò Sacramentarij perniciosum hoc Melanchthonis consilium nō intellexerunt; quemadmodum historia sequētium temporum apertè testatur. Itaque decimum Augustanæ Confessionis articulum, illius Confessionis, inquam, quæ Cæsari fuit in concessu principum oblata, quod ad substantiã pertinet, Melanchthon sub emendationis vmbra totum sustulit, & quē diximus cothurnum (voce Lutheranorum vtor, hāc Melanchthonis fraudem detestātium) in locum eius substituit; quem Calvinistæ ex ip-

sius

Artic. 10.
quoad
substantiam
totus sub-
latus.

fius autoris sententia, sibi potius, quã Lutheranis conuenire plenis faucibus gloriantur.

Atq; hinc originẽ habet in Germaniã Philippistarum Calvinizantium factio: quæ tamẽ à Melanchthonicis, de quibus supra diximus, toto cœlo dissidet. Nã Philippistæ reuertèrã Sacramentarij sunt; tametsi sub Augustanæ Confessionis umbraculo delitescant: At Melanchthonici vergunt in alterã partẽ, & ad Catholicos inclinant satis, quorum ceremonias in diuino cultu magnã partem retinuerunt: Imò, & in quibusdã doctrinæ capitibus non adeò longè disiti videntur: In quorum gratiã & articulũ de libero arbitrio per Melanchthonem in Apologiã mutatum esse, Lutherani rigidiores quiritantur. Cæterũ uterque hic fœtus Melanchthonẽ parentẽ agnoscit; quorũ posterior ex illius nomine, prior autẽ ex cognomine nomẽ accepit, ab ipsis inditum Lutheranis, qui Philippistas vt Sacramentarios laruatos, Melanchthonicos vt semipapistas, vtrosque velut hostes euangelij deterrimos abominãtur. Interim vtriq;ue protocãt ad Confessionẽ Augustanã? quod confidẽter imprimis faciunt Philippistæ; cautione tamẽ addita, quod eã profiteantur in sensu Melanchthonis, quem posterioribus annis ad castra Sacramentariorum à Lutheranis profugisse non dubitanter asserũt. Huius factionis procul dubio fuerunt, Caspar Peucerus gener Melanchthonis, Christophorus Petzelius, Vrbanus Pierius, alijque nonnulli

ANNO
1530.

Philippi-
starum &
Melanch-
thonicorũ
factiones.

*Iacob. And.
in 1. conc. de
Concord. D.
c. b.*

Earum au-
ctor Me-
lanchthõ.

Duces Phi-
lippist.

ANNO
1530.

VVittenbergensis Academiae professores, qui per Melanchthonē educati, VVittenbergam ipsius Lutheranismi sedem clandestinis machinationibus, velut per cuniculos occuparunt: Quanquam Augustus Elector Saxoniae, cum fraudem deprehenderet, hanc Philippistarum laruatam colluuiem, summa cum ignominia à ditionibus suis exturbauit.

III.

Rumor de
mutatio-
nibus Au-
gust. Con-
fess.

*Selnec. in
praf. ult.
Cof. de Cœ-
na ad Sen.
Aug. A. 2. b*

Pontanus
ad Melach-
th. ablega-
tus, eiusque
postulata.

*Seln. recit.
4. fol. 71.*

Melancht.
à Luth. re-
prehensus.

Cæterum cum viuento adhuc Luthero de crebris illis Augustanae Confessionis mutationibus parum benignus rumor spargeretur, & Lutherani propter hanc VVittenbergensium inconstantiam malè passim audirent, Ioannes Fridericus Elector hac de causa Legatum VVittenbergam misit Georgiū Pontanum: Qui, assumpto Luthero Melanchthonem super hoc negotio compellauit: Et quidem, uti mandatum erat, quæsiuit initio Pontanus Electoris nomine; Cur auctoritatem illam usurparit, ut confessionem Augustanam, quæ non ipsius sit confessio, sed Ordinum Protestantium, qui Cæsari eam obtulerint, in quibusdam capitibus mutaret, eique adderet quædam, detraheretque pro arbitrato: atque id sine scitu consensuque principis Electoris, & cæterorum protestantium? Qui publicè hanc ob causam malè audiant, quasi doctrinam profiteantur incertam & ambiguam, nec cōstantes sint in dogmatibus, quorum professionem in Comitibus Augustanis ediderint: Vnde promiscua multitudo grauius offendatur. Addit Lutherus:

Quis